

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2148/2023
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Добриле Страјина и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство здравља, коју заступа Државно правобранилаштво-Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1017/2023 од 03.03.2023. године, у седници одржаној 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1017/2023 од 03.03.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1017/2023 од 03.03.2023. године и пресуда Основног суда у Врању П1 7/22 од 14.12.2022. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и обавезује тужена да тужилци на име потраживања која тужила има према Здравственом центру „Врање“ по решењу Основног суда у Врању ИИ 665/2018 од 05.03.2018. године на име дуга због неисплаћене накнаде за прековремени рад – дужурство и редован рад, за период од 01.12.2013. године до 31.03.2017. године, исплати:

-за децембар 2013. године износ од 5.005,30 динара са законском затезном каматом почев од 31.01.2014. године до исплате,

-за јун 2014. године износ од 2.343,17 динара са законском затезном каматом почев од 31.07.2014. године до исплате,

-за јул 2014. године износ од 4.277,00 динара са законском затезном каматом почев од 30.08.2014. године до исплате,

-за новембар 2015. године износ од 501,59 динара са законском затезном каматом почев од 31.12.2015. године до исплате,

-за фебруар 2016. године износ од 8.266,20 динара са законском затезном каматом почев од 31.03.2016. године до исплате,

-за август 2016. године износ од 7.075,69 динара са законском затезном каматом почев од 30.09.2016. године до исплате,

-за октобар 2016. године износ од 516,64 динара са законском затезном каматом почев од 30.11.2016. године до исплате,

-за новембар 2016. године износ од 7.397,31 динар са законском затезном каматом почев од 31.12.2016. године до исплате и

-за јануар 2017. године износ од 4.142,49 динара са законском затезном каматом почев од 28.02.2017. године до исплате и

на име дуга због неисплаћених трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању П1 91/17 износ од 42.720,00 динара са законском затезном каматом на износ од 31.500,00 динара почев од 12.05.2017. године до исплате и на име трошкова извршног поступка у предмету Основног суда у Врању ИИ 665/18 износ од 13.160,00 динара,

све у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи на име трошкова целог поступка плати износ од 79.236,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П1 7/22 од 14.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражено да се обавезе тужена да јој на име потраживања која тужиља има према Здравственом центру „Врање“ по решењу Основног суда у Врању ИИ 665/18 од 05.03.2018. године на име дуга због неисплаћене накнаде за прековремени рад и редован рад за период од 01.12.2013. године до 31.03.2017. године исплати појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваог износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име дуга због неисплаћених трошкова парничног поступка у предмету Основног суда у Врању у предмету П1 91/17 исплати износ од 42.720,00 динара са законском затезном каматом на износ од 31.500,00 динара почев од 12.05.2017. године до исплате и на име трошкова извршног поступка у предмету Основног суда у Врању ИИ 665/18 износ од 13.160,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 42.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж1 1017/2023 од 03.03.2023. године, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Основног суда у Врању П1 7/22 од 14.12.2022. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. тачка 4. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23 – други закон), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиље дозвољена ради уједначавања судске праксе због чега је одлучено као у ставу првом ове пресуде на основу члана 404. став 2. у вези са ставом 1. ЗПП.

Одлучујући о ревизији тужиле на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је против Здравственог центра „Врање“ пред Основним судом у Врању у предмету П1 91/17 водила радни спор ради исплате зараде за редован рад, као и увећане зараде, за период од 01.12.2013. године до 31.03.2017. године. Поступак је завршен закључењем судског поравнања 12.12.2017. године. На предлог тужиле, као извршног повериоца, Основни суд у Врању је решењем ИИ 665/18 од 05.03.2018. године усвојио предложено извршење ради намирења потраживања из судског поравнања и обавезан је Здравствени центар „Врање“ да тужили плати предметно потраживање, као и трошкове извршног поступка. Предмет Основног суда у Врању ИИ 665/18 достављен је на спровођење извршења Јавном извршитељу Александру Николићу који је 15.03.2018. године донео закључак ИИ 476/18, којим је одредио спровођење извршења одређено решењем Основног суда у Врању од 05.03.2018. године на средствима на рачуну извршног дужника. Закључак јавног извршитеља је достављен Народној банци Србије, као организацији за принудну наплату. Тужила је поднеском од 12.08.2019. године предложила промену средстава и предмета извршења из разлога што је извршни дужник у непрекидној блокади дуже од три године и то запленом новчаних средстава од дужниковог дужника, након чега у предмету јавног извршитеља нису предузимане друге радње. Рачун Здравственог центра „Врање“ је у непрекидно блокади 1797 дана, тако да извршење одређено решењем суда и закључком јавног извршитеља није спроведено. Оснивач Здравственог центра „Врање“ је Република Србија, а тај центар се претежно финансира из уступљених јавних прихода. Покретне и непокретне ствари које центар користи у раду су у јавној својини. Здравствени центар „Врање“ нема удела у имовини других друштава, док се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиле, налазећи да је извршни поступак који тужила води против свог послодавца чији је оснивач тужена, још увек у току, а да тужила притом није доказала да су исцрпљена сва расположива средства извршења прописана Законом о извршењу и обезбеђењу. По становишту ових судова, одговорност Републике Србије, као оснивача Здравственог центра „Врање“, могла би се установити у смислу одредбе члана 14. Закона о стечају, тек у ситуацији када би се неуспешно завршио претходни покушај наплате спорног потраживања у извршном поступку, односно у ситуацији да тај поступак буде обустављен, што није у конкретном случају.

Врховни суд налази да се ревизијом тужиле основано указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова.

Одредбом члана 28. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 25/19) прописано је да здравствену установу у јавној својини оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а здравствену установу у приватној својини оснива правно или физичко лице, под условима прописаним овим законом (став 2). Здравствена установа може се основати као: 1) дом здравља; 2) здравствена установа поликлиника; 3) апотекарска установа; 4) болница (општа и

специјална); 5) здравствени центар; 6) завод; 7) завод за јавно здравље; 8) клиника; 9) институт; 10) клиничко-болнички центар; 11) универзитетски клинички центар; 12) војна здравствена установа или санитетска јединица и установа у Војсци Србије, у складу са посебним законом.

Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15... 9/20) средства и предмете извршења прописује у одредби члана 54. тако што средства извршења ради намирена новчаног потраживања јесу: продаја непокретности извршног дужника, продаја покретних ствари извршног дужника, заједничка продаја непокретности и покретних ствари, пренос новчаног потраживања извршног дужника, пренос зараде извршног дужника, пренос новчаних средстава с рачуна извршног дужника код банке, пренос средстава са штедног улога или текућег рачуна извршног дужника, продаја финансијских инструмената извршног дужника, продаја удела извршног дужника у привредним субјектима и пренос потраживања извршног дужника да му се предају или испоруче покретне ствари или преда непокретност и уновчење других имовинских права извршног дужника (став 2).

На основу одредбе члана 11. Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 106/15 и 106/16) стечајни поступак се отвара када се утврди постојање најмање једног стечајног разлога (став 1). Ставом 2. истог члана, наведени су стечајни разлози, између осталог, трајна неспособност плаћања, која постоји ако стечајни дужник не може да одговори својим новчаним обавезама у року од 45 дана од дана доспелости обавезе и потпуно обустави сва плаћања у непрекидном трајању од 30 дана.

Према члану 14. став 1. истог Закона, стечајни поступак се не спроводи према: Републици Србији; аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања; правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета, односно буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. За обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана закона не спроводи стечајни поступак, солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници, као чланови или акционари (став 3).

На основу одредбе члана 16. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 153/20), на непокретностима у јавној својини које у целини или делимично користе органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, остваривање њихових права и дужности не може се спровести принудним извршењем. Предмет принудног извршења не могу бити ни покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе из Плана мреже здравствених установа, осим у случајевима из члана 17. став 2. тог закона на основу Одлуке Владе (став 5).

У конкретном случају, тужилца има ненаплаћено новчано потраживање према Здравственом центру „Врање“ чији је оснивач Република Србија, а које није наплаћено у извршном поступку, будући да је извршни дужник у непрекидној блокади 1797 дана. Пошто су све покретне и непокретне ствари које користе здравствене установе, па и Здравствени центар у Врању, у јавној својини Републике Србије, а Здравствени центар нема удела у имовини других друштава, при чему се поклони и донације уплаћују само на рачуне који су заштићени и не могу бити предмет извршења, следи да тужилца није

у могућности да своје потраживање наплати у извршном поступку против Здравственог центра у Врању због његове трајне неспособности за плаћање, те постоје материјално-правни услови за отварање стечајног поступка. Међутим, пошто се на основу одредбе члана 14. став 1. Закона о стечају, стечајни поступак не спроводи против здравствене установе која се претежно финансира кроз уступљене јавне приходе из републичког буџета, што је овде случај, следи да је тужена солидарно одговорна за дугове Здравственог центра у Врању, као његов оснивач, у смислу одредбе члана 14. став 3. Закона о стечају.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о облигационим односима, сваки дужник солидарне обавезе одговара повериоцу за целу обавезу и поверилац може захтевати њено испуњење од кога хоће све док не буде потпуно испуњена, али кад један дужник испуни обавезу, она престаје и сви дужници се ослобађају. Пошто је тужена солидарни дужник, следи да су нижестепени судови, када су одбили тужбени захтев, погрешно применили материјално право.

Имајући у виду изложено, нижестепене пресуде су преиначене применом члана 416. став 1. ЗПП, тако што је тужбени захтев тужиље усвојен.

Како је тужиља успела у поступку по ревизији припада јој накнада трошкова целог поступка на основу члана 165. став 2. у вези са чланом 163. став 2, 153. став 1. и члана 154. став 1. Закона о парничном поступку у износу од 79.236,00 динара одмереном применом Таксене и Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката на основу члана 154. став 2. ЗПП. Трошкови се односе на трошкове заступања од стране адвоката и то за састав тужбе у износу од 9.000,00 динара и састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, таксу на жалбу и другостепену одлуку у износу од по 5.716,00 динара и таксу на ревизију и одлуку ревизијског суда у износу од по 11.432,00 динара. Стога је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**